

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e.

 doş. Zaur Məmmədov
"17" fevral 2026-cı il

**Fənn sillabusu:
(işçi tədris proqramı)**

İxtisas: 6007010 "Zoomühəndislik"

Fakültə: "Baytarlıq"

Kafedra: "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri"

I.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Qoyunçuluqda yun və ət istehsalının texnologiyası" Proqram

(Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 24 avqust 2020-ci il tarixli F-383 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş)

Kodu:İPF-B21

Tədris ili: (2025/2026)

Semestr: VI(yaz)

Tədris yükü:Cəmi 150 saat. Auditoriyadan kənar 105 saat.Auditoriya saati-45
(30 saat müəhazirə, 15 saat laboratoriya)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5

II.Müəllim haqqında məlumat:

Mühazirə: B/m.Hüseynov Tahir Talib oğlu.

Laboratoriya: Dosent:Qarayev Veli Xanbaba oğlu

E-mail ünvanı: huseynovtahir1967@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər Füzuli küç.70, LDU – nun 1 saylı tədris binası

Məsləhət günləri və saati: I gün 12²⁰ - 16²⁵

III:Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Abdullayev Q.Q., Əliyev M.İ. "Yunun əmtəəşünaslığı və ilkin emal texnologiyası". Bakı, Elm nəşriyyatı, 2003. 192 səh.

2. Abdullayev Q.Q., Əliyev M.İ « Qoyunculuq» Bakı " Yazıcı" 2014, 452 səh.

3. Yun elmi: dərslik, Truxaçov, V.İ. Moroz, V.A., Stavropol GAU, Stavropol: AGRUS, 2015.

4. Qoyunçuluq, keçi yetişdirmə. 3 -cü hissə, Kozlovski V.Yu., Leontiev A.A., İvanova T.N. FGBOU VPO Velikolukskaya Dövlət Kənd Təsərrüfatı Akademiyası, 2011.

5. Qoyun yetişdirilməsi və yun və qoyun ətinin, qoyun dərisinin istehsal texnologiyası. Metodik göstərişlər. Negreeva A.N., Babuşkin V.A., Vorobyova L.M., Michurinsk Dövlət Aqrar Universiteti, 2009.

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədrisi vacib deyil.

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərinde tədris olunmasına zərurət yoxdur

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Baytarlıq elminin əsasını təşkil edən körpə heyvanların xəstəliklərinin inkişafı, təxminən eər yarımlıq tarixə malikdir. Bu fənn, körpə heyvanların xəstəlikləri müxtəlif növ heyvanların orqanizmində normal fizioloji funksiyanın davam etdirilməsi, yüksək məhsulun emələ gəlməsi üçün qida maddələri, vitamin və mineral duzlara olan tələbinin öyrənməsi ilə məşğuldur.

1. Körpə heyvanların xəstəlikləri, embrionun transplantasiyası, laborator diaqnoz üsulları, qanunauyğunluqları haqqında tələbələrə ətraflı, müasir səviyyədə bilik vermək.

2. Xəstəliklərin təsnifatı. Müalicə-profilaktiki tədbirlərin aparılması haqqında anlayış vermək.

3. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının daxili xəstəlikləri haqqında anlayış vermək.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış dərs saatlarının ümumi Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı (20% - dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal-tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir,

-9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qusurlara yol verir.

-7 bal-tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.

-6 bal-tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal-tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.

-3 bal-tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.

-1-2 bal-tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal-suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-bal dan aşağı	F	qeyri-kafi

IX.Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 15 saat. Cəmi: 45 saat

	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Müh.	Tarix
1	2	3	4
1	Mövzu 1. Qoyunçuluğun kənd təsərrüfatı əhəmiyyəti,müasir vəziyyəti,Azərbaycanda yetişdirilən qoyun cinsləri Plan: 1. Qoyunların yayılması və məhsuldarlıq istiqamətləri 2. Qoyunçuluğun ət və yun istehsalında əhəmiyyəti 3. Qoyunçuluğun təsərrüfat üçün iqtisadi əhəmiyyəti 4. Qoyun yunu və dərisi 5. Qoyun cinsləri Mənbə(1;2;3)	2	
2	Mövzu 2. Xəzlik qoyun cinsləri:Xəzlik qoyunlarının qıvrımlarının təsnifatı və xassəsi Plan: 1. Qaragül cinsi 2. Qaragül dəri qıvrımlarının təsnifatı və əsas xassələri 3. Xəz dərilərin əsas xassələri 4. Qaragül dərisinin naxışı və rəngi Mənbə(1;2;3)	2	
3	Mövzu 3. Kürklük qoyun cinsləri.Kürklük qoyunların qıvrımlarının təsnifatı və xassəsi Plan: 1. Ətlik-kürklük qoyun cinsləri 2. Kürklük qoyun dəriləri Mənbə(1;2;3)	2	
4	Mövzu 4. Yunun əmələ gəlməsi Plan: 1. Yunun əmələ gəlməsi 2. Yun,onun morfoloji,histoloji quruluşu və kimyəvi tərkibi 3. Yun telinin tipləri və yunun növləri 4. Qırım vaxtından asılı olaraq yunun növləri Mənbə(1;2;3)	2	
5	Mövzu 5. Yunun fiziki-kimyəvi xassələri Plan: 1. Yunun texnoloji xassələri 2. Yunun yağ tərzi Mənbə(1;2;3)	2	
6	Mövzu 6. Qoyunların qırılması Plan: 1. Qoyunların qırım müddəti 2. Qoyunlarda qırım aparılması 3. Qoyunlarda qırım üsulu Mənbə(1;2;3)	2	

7	Mövzu 7. Qırxım qrafikinın tərkibi və təşkili Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Qoyunların qırxım dövrü 2. Qoyunlarda qırxımın planlaşdırılması 3. Yunun sortlaşdırılması Mənbə(1;2;3)	2	
8	Mövzu 8. Qoyunların ət məhsuldarlığı.Ət məhsuldarlığına təsir edən amillər Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Qoyunların ət məhsuldarlığı göstəriciləri və onların qiymətləndirilmə üsulları 2. Kəsindən qabaq canlı kütlə 3. Qoyunun köklük kateqoriyası 4. Cəmdəyin çəkisi 5. Kəsim çəkisi 6. Cəmdəyin morfoloji tərkibi 7. Ətlilik indeksi 8. Qoyun ətinin kimyəvi tərkibi kulinar xassəsi 9. Seleksiya yolu ilə qoyunların ət məhsuldarlığının yüksəlməsi Mənbə(1;2;3)	2	
9	Mövzu 9. Qoyun ətinin kimyəvi tərkibi və onun orqanoleptiki qiymətləndirilməsi Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Qoyun ətinin rəngi 2. Zəriflik 3. Qoyun ətinin aromat və dadı Mənbə(1;2;3)	2	
10	Mövzu 10. Qoyunların ət məhsuldarlığının yüksəldilməsi Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Qoyunların ət məhsuldarlığının yüksəldilməsi 2. Ət məhsuldarlığının formalaşması Mənbə(1;2;3)	2	
11	Mövzu 11. Qoyunların süd məhsuldarlığı və təsir edən amillər Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dünya üzrə qoyun südü istehsalının vəziyyəti 2. Qoyun südünün tərkib və xassələri Mənbə(1;2;3)	2	
12	Mövzu 12. Qoyun südünün uçotu Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Qoyun südünün uçotu 2. Qoyunların sağılması 3. Qoyun südünün işlənməsi Mənbə(1;2;3)	2	
13	Mövzu 13. Qoyunçuluqda döl kompaniyasının təşkili və aparılması Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Cütləşmə üsulları 2. Döl kompaniyasının təşkili 3. Quzulama dövrü ana qoyuna qulluq 4. Doğuşdan sonra ana və quzuya qulluq 5. Saxmanın formalaşdırılması 	2	

	6. Saxmandaquzuların bəslənməsi 7. Quzuların yataq-baza üsulu ilə bəslənməsi 8. Yetim və çox(iki-üç) doğulmuş quzuların bəslənməsi 9. Quzuların quyruğunun kəsilməsi 10. Erkek toğluların axtalanması 11. Əmən dövrədə quzuların bəslənməsi Mənbə(1;2;3)		
14	Mövzu 14. Ətraf mühit amillərinin qoyunçuluğ məhsullarının kəmiyyət və keyfiyyətinə təsiri Plan: 1. Sürünün strukturu 2. Kəsim üçün bəslənən quzuların anadan ayrılması 3. Müxtəlif yaşın qoyunların ət məhsuldarlığı 4. Qoyunların yemlənməsi və ət məhsuldarlığı 5. Qoyunların otlaq və bordaq kökəldilməsi 6. Bəzi texnoloji amillərin kökəlməyə və qoyun ətinin keyfiyyətinə təsiri Mənbə(1;2;3)	2	
15	Mövzu 15. Qoyunların dəri məhsuldarlığı, onların emalı və konservləşdirilməsi Plan: 1. Qoyunların dəri məhsuldarlığı 2. Xəzlik qoyun dərisi 3. Kürklük qoyun dərisi 4. Gönlük qoyun və quzu dərisi 5. Qoyunların kəsilməsi dərisinin soyulması və konservləşdirilməsi 6. Dərinin qüsurunun qiymətləndirilməsi 7. Dərinin çeşidlənməsi 8. Dərinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılma yolları və itkinin azaldılması Mənbə(1;2;3)	2	
Cəmi:		30 s.	

Nö	Laboratoriya	Saat	Tarix
1.	Mövzu 1: Qoyun dərisinin quruluşunun öyrənilməsi	2	
2.	Mövzu 2: Yunun əmələ gəlməsi, 1-ci və 2-ci follikulaların rolu	2	
3.	Mövzu 3: Yun tellərinin morfoloji quruluşunun öyrənilməsi	2	
4.	Mövzu 4: Yun tellərinin histoloji quruluşunun öyrənilməsi	2	
5.	Mövzu 5: Yun tellərinin kimyəvi tərkibi. Yundakı yağ- tər.	2	
6.	Mövzu 6: Bütöv yun (runo)onun elementlərinin öyrənilməsi	2	
7.	Mövzu 7: Yun telinin nazikliyinə və qıvrımğının öyrənilməsi	2	
8.	Mövzu 8: Yun telinin uzunluğunun və möhkəmliyinin öyrənilməsi	1	
Cəmi:		15 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Yunun və ət morfoloji quruluşu, yunun tipləri, təsnifatı, standartları. Zərif, yarımqərif, qaba, yarımqərif yunlar. Fəsildən asılı olaraq yunların dəyişmə xarakteristikası. Yun qırımı. Qoyun yunu, xəz dəri və kürklü dəri, yunun fiziki və kimyəvi xassələri, yunun ilkin emalı və xarakteristikası. Yunun quruluşu, rəngi, yun məhsuldarlığı, yun liflərinin xassələri.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar, müzakirələr;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- problemlərlə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- qrup qiymətləndirilməsi;

Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Qoyun yunun və etinin istehsal texnologiyasının qısa məzmunu və mahiyyəti; yunun və qoyun etinin fiziki, kimyəvi və bioloji xassələri bilmək.
- Qoyun yunun quruluşunu, rənglərini, yerli qoyun cinslərinin yun məhsuldarlığı, yun liflərinin xassələrini öyrənmək və bilmək.
- Quyun yununun və etinin morfoloji quruluşu, yunun tipləri, təsnifatı, standartları, zərif, yarımqaba, qaba, yarımqaba yunlar və etin orqanoleptik xüsusiyyətlərini bilmək.
- Fəsildən asılı olaraq yunların dəyişmə xarakteristikasını, yun qırımını. Xəz, dəri və kürklük yunlarını xarakterizə etmək. FTN 5. Qoyun və quzu etinin istehsal texnologiyasını bilmək və təsərrüfatlarda tətbiq etmək.
- Qoyun pendirinin Azərbaycanda istehsal texnologiyasını bilmək.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. I. Kollokvium sualları:

1. Qoyunların yayılması və məhsuldarlıq istiqamətləri
2. Qoyunçuluğun et və yun istehsalında əhəmiyyəti
3. Qoyun yunu və dərisi
4. Qoyun cinsləri
5. Qaragül dəri qıvrımlarının təsnifatı və əsas xassələri
6. Xəz dərilərin əsas xassələri
7. Qaragül dərisinin naxışı və rəngi
8. Ətlik-kürklük qoyun cinsləri
9. Kürklük qoyun dəriləri
10. Yunun əmələ gəlməsi

II. Kollokvium sualları:

1. Yun, onun morfoloji, histoloji quruluşu və kimyəvi tərkibi
2. Yun telinin tipləri və yunun növləri
3. Qırım vaxtından asılı olaraq yunun növləri
4. Yunun texnoloji xassələri
5. Qoyunlarda qırımın aparılması
6. Qoyunların qırım dövrü
7. Qoyunlarda qırımın planlaşdırılması
8. Yunun sortlaşdırılması

9. Qoyunların ət məhsuldarlığı göstəriciləri və onların qiymətləndirilmə üsulları
10. Kəsimdən qabaq canlı kütlə

XVI. İmtahan sualları:

1. Qoyunların yayılması və məhsuldarlıq istiqamətləri
2. Qoyunçuluğun ət və yun istehsalında əhəmiyyəti
3. Qoyun yunu və derisi
4. Qoyun cinsləri
5. Qaragül dəri qıvrımlarının təsnifatı və əsas xassələri
6. Xəz dərilərin əsas xassələri
7. Qaragül derisinin naxışı və rəngi
8. Ətlik-kürklük qoyun cinsləri
9. Kürklük qoyun dəriləri
10. Yunun emələ gəlməsi
11. Yun, onun morfoloji, histoloji quruluşu və kimyəvi tərkibi
12. Yun telinin tipləri və yunun növləri
13. Qırxım vaxtından asılı olaraq yunun növləri
14. Yunun texnoloji xassələri
15. Qoyunlarda qırxımın aparılması
16. Qoyunların qırxım dövrü
17. Qoyunlarda qırxımın planlaşdırılması
18. Yunun sortlaşdırılması
19. Qoyunların ət məhsuldarlığı göstəriciləri və onların qiymətləndirilmə üsulları
20. Kəsimdən qabaq canlı kütlə
21. Qoyunun köklük kateqoriyası
22. Cəmdəyin morfoloji tərkibi
23. Qoyun ətinin kimyəvi tərkibi kulinar xassəsi
24. Seleksiya yolu ilə qoyunların ət məhsuldarlığının yüksəlməsi
25. Qoyun ətinin aromat və dadı
26. Qoyunların ət məhsuldarlığının yüksəldilməsi
27. Ət məhsuldarlığının formalaşması
28. Dünya üzrə qoyun südü istehsalının vəziyyəti
29. Qoyun südünün tərkib və xassələri
30. Cütləşmə üsulları
31. Döl kompaniyasının təşkili
32. Quzulama dövrü ana qoyuna qulluq
33. Doğuşdan sonra ana və quzuya qulluq
34. Quzuların yataq-baza üsulu ilə bəslənməsi
35. Yetim və çox(iki-üç) doğulmuş quzuların bəslənməsi
36. Quzuların quyruğunun kəsilməsi
37. Erkek toğluların axtalanması
38. Əmən dövrdə quzuların bəslənməsi
39. Kəsim üçün bəslənən quzuların anadan ayrılması
40. Müxtəlif yaşın qoyunların ət məhsuldarlığı
41. Qoyunların yemlənməsi və ət məhsuldarlığı
42. Qoyunların otlaq və bordaq kökəldilməsi
43. Bəzi texnoloji amillərin kökəlməyə və qoyun ətinin keyfiyyətinə təsiri
44. Qoyunların dəri məhsuldarlığı
45. Qoyunların kəsilməsi derisinin soyulması və konservləşdirilməsi

"Qoyunçuluqda yun və ət istehsalının texnologiyası" fənninin sillabusu 6007010
"Zoomühendislik" ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.
Sillabus "Baytarlıq və zoomühendislik elmləri" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq
olunmuşdur. (13 fevral 2026 -cı il protokol № 11)

Fənn müəllimi: b/m.T.T.Hüseynov

Kafedra müdiri: dos.R.M.Bilalov